

غارِ مائت

نہ زنی در ترازوی عقدر و شرع
امری سانی

۱۱

جاسقز شاد
اختر مدید

باغچه
زیند
سکھ
و
و

فهرست

۹	مقدمه
۱۵	فصل اول: اهمیت عزاداری
۱۸	قمه چیست؟ قمه زن کیست؟
۲۰	قمه زنی از منظر تاریخ
۲۵	عوامل پیدایش و گسترش قمه زنی
۳۱	فصل دوم: بررسی دلایل موافقان و مخالفان قمه زنی
۳۳	قمه زنی سنت یا بدعت؟
۳۸	هر نوآوری بدعت و تشریح نیست
۳۹	بررسی و نقد بعضی از روایات ها
۳۹	۱. لطمه زدن زنان فاطمی
۴۷	۲. جزع و عزاداری در چهارچوب قوانین شرعی
۵۰	۳. داستان سربه‌محمل‌کوبیدن
۶۱	۴. استدلال به فزازی از زیارت ناحیه مقدسه
۶۴	۵. خون‌گریه کردن امام سجاده <small>علیه السلام</small>
۶۶	۶. زخم شدن پلک چشمان اهل بیت <small>علیهم السلام</small>
۶۷	۷. نسبتی ناروا به امام سجاده <small>علیه السلام</small>
۶۹	۸. بیهوش شدن امام رضا <small>علیه السلام</small>
۷۲	۹. جاری شدن خون از بدن پیامبران الهی در کربلا
۷۳	۱۰. روایتهایی که بر عزاداری تأکید می‌کنند
۷۴	فتوای امام زمان <small>علیه السلام</small> به جواز قمه زنی!

- ۸۰ جریان اصل اباحه در مورد قمه‌زنی
- ۸۱ قمه‌زنی و همدردی با امام حسین علیه السلام
- ۸۶ قمه‌زنی تبلیغ مذهب یا تضعیف آن؟
- ۹۲ تصویر عاشورا در نگاه مخاطبان خارجی
- ۹۳ نمایش‌هایی مشابه قمه‌زنی
- ۹۴ آثار ضد تبلیغی قمه‌زنی
- ۹۷ تفاوت وهن و تمسخر
- ۹۹ آیا تمسخر کفار نقشی در تغییر روش‌ها ندارد؟
- ۱۰۱ چرا به جای قمه‌زنی با مفاسد اجتماعی مبارزه نمی‌شود؟
- ۱۰۲ رفتارهای موهن ملل و مذاهب دیگر
- ۱۰۳ قمه‌زنی از شعائر الهی است؟!؟
- ۱۱۲ قمه‌زنی و قاعده لاضرر
- ۱۱۷ عبادات ضرری
- ۱۱۸ آیا قمه‌زنی یک نوع حجامت است؟
- ۱۱۹ تبعات بهداشتی و روانی قمه‌زنی
- ۱۲۲ به خطر انداختن جان
- ۱۲۳ نفی عسرو حرج از ساحت دین
- ۱۲۷ فصل سوم: بررسی چند شبهه
- ۱۲۹ تعیین موضوع. شأن فقیه نیست
- ۱۳۱ خواب‌ها و مکاشفه‌ها
- ۱۳۶ کرامت‌های قمه‌زنی
- ۱۳۷ این حکم، حکم عشق است
- ۱۴۲ جایز بودن قمه‌زنی در گذشته
- ۱۵۱ فصل چهارم: سیر تاریخی تحریم قمه‌زنی
- ۱۵۳ فتوای شیخ اعظم انصاری
- ۱۵۶ فتوای میرزای بزرگ شیرازی

- ۱۵۷ فتوای آیت الله سید محمد کاظم یزدی، صاحب عروة الوثقی
- ۱۵۹ فتوای آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی
- ۱۶۸ آیت الله سید محسن امین عاملی
- ۱۶۹ گزارشی از حرکت اصلاحی آیت الله سید محسن امین
- ۱۸۸ آیت الله سلطان الواعظین شیرازی
- ۱۹۰ آیت الله سید محمد شریف نقوی
- ۱۹۲ آیت الله شیخ محمد تقی اصفهانی
- ۱۹۷ آیت الله شیخ محمد حسین کاشف الغطاء
- ۲۰۲ آیت الله سید محمد مهدی موسوی قزوینی
- ۲۰۳ گزارشی از حرکت اصلاحی مرحوم قزوینی
- ۲۱۰ آیت الله شیخ محمد باقر بیرجندی
- ۲۱۱ آیت الله سید محسن حکیم
- ۲۱۲ آیت الله سید ابوالقاسم خوئی
- ۲۱۴ رهبر کبیر انقلاب اسلامی، امام خمینی علیه السلام
- ۲۱۵ آیت الله شهید محمد باقر صدر
- ۲۱۵ آیت الله شهید سید محمد صادق صدر
- ۲۱۶ آیت الله میرزا جواد آقا تبریزی
- ۲۱۷ آیت الله فاضل لنکرانی
- ۲۱۸ آیت الله ناصر مکارم شیرازی
- ۲۲۰ آیت الله محمد تقی بهجت
- ۲۲۱ آیت الله نوری همدانی
- ۲۲۲ آیت الله شیخ جعفر سبحانی
- ۲۲۲ آیت الله شیخ حسین مظاهری
- ۲۲۳ حضرت آیت الله سید کاظم حائری
- ۲۲۴ آیت الله سیستانی
- ۲۲۶ آیت الله وحید خراسانی

۲۲۸	آیت‌الله صافی گلپایگانی
۲۲۸	آیت‌الله جوادی آملی
۲۲۸	مقام معظم رهبری، آیت‌الله خامنه‌ای
۲۵۵	اظهار نظر تعدادی از علما و اندیشمندان
۲۵۵	علامه شهید استاد مطهری
۲۵۶	شهید حجت‌الاسلام سید عبدالکریم هاشمی نژاد
۲۵۹	آیت‌الله شیخ محمدجواد مغانیه
۲۶۰	حاج شیخ مهدی سراج انصاری
۲۶۲	مرحوم محمدتقی بهلول
۲۶۲	سخنان دکتر محمد تیجانی تونسسی
۲۶۸	بیانیه علمای شیعه عربستان در برهیزاز قمه‌زنی
۲۶۹	درخواست روشنفکران عراقی از آیت‌الله سیستانی
۲۷۱	فصل پنجم: نقد و بررسی فتوای موافقان قمه‌زنی
۲۷۳	فتوای مرحوم میرزای نائینی
۲۷۸	فتوای مرحوم شیخ عبدالکریم حائری یزدی
۲۷۹	آیت‌الله سیدصادق روحانی
۲۸۱	آیت‌الله سیدصادق شیرازی
۲۸۲	آیت‌الله سیدمحمد شیرازی
۲۸۵	تعصب ویژه خاندان شیرازی برانجام قمه‌زنی
۲۸۷	فصل ششم: گزارش‌هایی پیرامون قمه‌زنی
۲۸۹	نماز نخوانند؛ اما قمه بزنند!
۲۹۰	خط‌رفتارهای موهن برای مرکز علمی تشیع
۲۹۱	قمه‌زنی مانع برای شناخت تشیع
۲۹۲	آزمون شجاعت قمه‌زنان
۲۹۳	رقابت استعمارگران
۲۹۵	کتابنامه

جنبش کربلا به عنوان نهضت مقدس مذهبی و حرکتی سیاسی از نوع انقلابی اش، پایدارترین جنبش سیاسی مذهبی در فرهنگ سیاسی شیعه است. این جنبش، حرکتی بود در جهت احیای ارزش های دینی و ستیز با فساد، ستم، بدعت و خیانت. و چنین بود که سرلوحه حرکت ها و سرمشق جنبش های بسیار قرار گرفت و امام حسین علیه السلام اسوه ای ماندگار شد. نقش این قیام از آغاز در ماندگاری مکتب حیات بخش اسلام و پاسداری از کیان ارزش های دینی به گونه ای بوده که گفته اند:

إِنَّ الْإِسْلَامَ مُحَمَّدِيُّ الْحُدُوثِ، حُسَيْنِيُّ الْبَقَاءِ^۱.

اما این رویداد بزرگ، از یک سوی به خاطر عشق ژرف و کران ناپیدایی که شیعیان به آفریننده حماسه آن دارند و از دیگر سوی به خاطر کینه و دشمنی امویان و هواداران و پیروان آنان که در درازای تاریخ با این حماسه انسان ساز و ستم سوز داشته و دارند، بیش از هر رویدادی گرفتار گردبادهای سهمگین خرافه و تحریف بوده و هست. چنان که از آغاز دست هایی در کار بودند که می خواستند امام را از الگوشدن برکنار بدارند و به مسلمانان چنین بجاوراند کاری را که امام انجام داد و حرکتی را که بنیان گذارد واقعه ای شخصی و خاص او و شماری از یاران و خویشان آن حضرت بوده است و از همین رو نمی توان و نباید آن را الگویی برای همه مردم و در هر زمانی قرار داد.

۱. دین اسلام به دست پیامبر صلی الله علیه و آله تأسیس شد و به دست امام حسین علیه السلام بقا و استمرار یافت. علامه امینی، الغدير، ج ۳، قم: مرکز الغدير للدراسات الاسلاميه، ۱۳۱۶، ص ۳۴۹. گفته شده که این تعبیر متعلق به آیت الله محمد حسین کاشف الغطاء است.

در این میان عزاداری امام حسین علیه السلام نیز از انحراف‌ها و کجی‌ها مصون نبوده است؛ زیرا عزاداری روشی است که عامه مردم به وسیله آن با نهضت عاشورا ارتباط برقرار می‌کنند و احساس و ارادتشان به امام حسین علیه السلام نقش پررنگی در برپایی و تنوع بخشیدن به آن داشته است. این موضوع به مرور باعث شکل‌گیری صورت‌هایی از عزاداری شده است که آسیب‌های مذهبی و تبلیغی فراوانی را برای مذهب تشیع به دنبال دارد.

در این راستا، متأسفانه قمه‌زنی نیز یکی از روش‌های نادرستی است که در سال‌های اخیر دست‌هایی آگاهانه یا ناآگاهانه به ترویج آن می‌پردازند. قمه‌زنی نه تنها با روح و تعالیم اسلامی رابطه‌ای ندارد، بلکه به واسطه خشونت موجود در آن، طبع و فطرت عادی بشر نیز از آن منزجر و روی‌گردان است و این‌ها عاملی مؤثر در تخریب چهره تشیع در دوران معاصر شده است. خوشبختانه رهبر انقلاب اسلامی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در سال ۱۳۷۳ فرمایش‌های روشن‌گرانه‌ای را درباره قمه‌زنی و آثار سوء تبلیغی آن بیان نمودند که توانست با کنارزدن پرده‌های غفلت و تعصب، ماهیت این اعمال موهن را نمایان سازد.

البته مطابق پیش‌بینی ایشان عده‌ای که به این مسائل دل بسته بودند، در مقابل این حرکت اصلاحی موضع‌گیری نمودند و با متهم کردن مخالفان قمه‌زنی به مخالفت با نهضت حسینی، به تحریک احساسات عوام ناآگاه پرداختند.

متأسفانه امروزه همچنان عده‌ای با اغراض گوناگون در صدد گسترش قمه‌زنی هستند و حتی می‌کوشند این مراسم را که به‌طور معمول در صبح روز عاشورا انجام می‌شود، به سایر ایام سوگواری نیز سرایت دهند و در مناسبت‌های دیگری همچون اربعین سیدالشهدا علیه السلام یا شهادت امام علی علیه السلام به قمه‌زنی بپردازند.

افزون بر این در سال‌های اخیر جریان خاصی می‌خواهد با ترویج افراط‌گری در شعارهای مذهبی و به خصوص عزاداری اهل بیت علیهم السلام رهبری افراط‌گرایی در شیعه را برعهده بگیرد و در این مسیر از روش‌هایی همچون قمه‌زنی به عنوان ابزاری تبلیغی برای افزایش نفوذ خویش بهره‌برداری می‌کند.

متأسفانه این جریان از یک سو می‌کوشد تا عزاداری‌ها را به سمت اعمال خشن، وهن‌آمیز و توجیه‌ناپذیر هدایت کند و از دیگر سوی در صدد است، بیشتتر روزهای سال را به عنوان عزای عمومی معرفی کند.

از آنجاکه در سال‌های اخیر با توزیع کتاب و محصولات چندرسانه‌ای فراوان تلاش شده است تا صورتی موجه از قمه‌زنی ارائه شود، در این نوشتار تلاش می‌کنیم تا با نقد و بررسی دلایل طرفداران قمه‌زنی و همچنین تبیین دلایل حرمت آن، راه را بر حق‌جویان روشن نموده و تلاشی هرچند کوچک در جهت اصلاح مجالس عزاداری داشته باشیم.

مهدی مسائلی

شعبان ۱۳۴۶ / خرداد ۱۳۹۳